

LAKIALOITE 102/2006 vp

Laki kunta- ja palvelurakennemuutoksesta sekä laki kuntajakolain ja varainsiirtoverolain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoite on rinnakkaislakialoite hallituksen esitykselle HE 155/2006 vp, ja se liittyy vuoden 2007 talousarvioesitykseen. Lakialoitteessa esitetään muutosta hallituksen esityksessä ehdotettuun kunta- ja palvelurakennemuutoksesta annettavan lain 6 §:n 1 momenttiin. Muutoksella poistetaan esityksestä kehitysvammaisten erityishuollon yhdistäminen erikoissairaanhoidopiiriin.

Hallituksen esityksen mukainen kunta- ja palvelurakennemuutos tulee varmasti lähivuosina

parantamaan myös kehitysvammaisten lakisääteisten palveluiden toteutumista. Suuren muutoksen murrosvaiheessa on kuitenkin kehitysvammaisten ja heidän huoltajiensa etu odottaa, kunnes lähipalvelut ensisijaistava palvelujärjestelmä on saatu maan kattavaksi. Erityishuolto- ja mahdollisesti erikoissairaanhoidopiiriin yhdistäminen edellyttää myös uuden vammais- palvelulain voimaantuloa.

PERUSTELUT

Mikäli kehitysvammainen henkilö tarvitsee erityispalveluina normaaleja sosiaali- ja terveyspalveluja, hänen on mahdollista saada niitä kehitysvammalain nojalla. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977) tuli voimaan vuoden 1978 alusta. Lain nojalla voidaan järjestää palveluja henkilölle, jonka kehitys tai henkinen toiminta on estynyt tai häiriintynyt synnynnäisesti tai kehitysiässä saadun sairauden, vian tai vamman vuoksi ja joka ei muun lain nojalla voi saada tarvitsemiaan palveluja.

Lain keskeisenä periaatteena on riittävien ja yhtäläisten erityishuoltopalvelujen saannin turvaaminen koko maassa. Näitä palveluja ovat

esim. kehityshäiriöiden ehkäisy, yksilöllinen hoito, työtoiminnan ja asumisen järjestäminen, tarpeellinen ohjaus, kuntoutus ja toiminnallinen valmennus sekä omaisten ohjaus ja neuvonta. Kehitysvammaisten erityispalveluja käyttää noin 23 000 henkilöä.

Viimeisten kahden vuosikymmenen aikana kehitysvammahuolto on ollut voimakkaassa heiluriliikkeessä. 1980-luvulla oikeaksi koetuista suurista hoitolaitoksista on siirrytty kuntien ylläpitämään asuntola- ja avohuoltoon.

Jotta kehitysvammaiset voisivat asua lähiyhteisössä, tulisi huolehtia siitä, että kunnissa on toimivat ja riittävät avopalvelut, sekä turvata

ammattitaitoisen, riittävän ja pysyvän henkilöstön saanti. Myös henkilöstön työ- ja toimintatapojen kehittämistä tulisi edistää koulutuksen, työnohjauksen sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan avulla. Käytännön ongelmana on yksilöllisten ja laadukkaiden palvelujen saannin valvontajärjestelmien puuttuminen.

Erytishuoltopiirit muodostavat turvaverkon kunnallisille palveluille. Siksi on tärkeää, että piirit ovat olemassa. Palvelurakennemuutos kuitenkin jakaa kuntien ja piirien tehtäviä uudelleen. Piirien päätehtäväksi muodostuu asiantuntijapalveluiden tuottaminen avopalvelupainotteiseksi palvelujärjestelmässä. Tulevaisuuden haasteita ovatkin toimivan yhteistyön luominen kuntien ja piirien välillä sekä verkostotyyppisen sektorirajoja ylittävän toimintatavan omaksuminen.

Kehitysvammalaki turvaa toistaiseksi parhaiten kehitysvammaisten oikeudet palveluihin.

Kehitysvammalain ja vammaispalvelulain keskinäistä normihierarkkista suhdetta tulisi kuitenkin lainsäädännössä täsmentää siten, että vammaispalvelulaki olisi ensisijainen kehitysvammalakiin nähden. Tällä hetkellä eräät kunnat myöntävät vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia kehitysvammaisille, toiset taas eivät. Vammaispalvelulain ensisijaistaminen merkitsee samalla myös sitä, että kunnan vastuu kehitysvammaisten palvelujen järjestämisestä entisestään korostuu.

Kehitysvammaisten ja heidän huoltajiensa etu on odottaa uutta vammaispalvelulakia ja sen myötä kuntarakennemuutoksen rauhoituttua asettua uuteen organisaatioon.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

1.

Laki

kunta- ja palvelurakennemuutuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—5 §
(Kuten HE)

6 §

Laajaa väestöpohjaa edellyttävät palvelut

(1 mom. kuten HE)
Kuntayhtymän tulee:

1) kunnan osoittamassa laajuudessa vastata palveluista, joista säädetään erikoissairaanhoidoissa;
(2 ja 3 kohta kuten HE)
(3—5 mom. kuten HE)

7—16 §
(Kuten HE)

(2. ja 3. lakiehdotus kuten HE)

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 2006

Virpa Puisto /sd
Klaus Hellberg /sd
Harry Wallin /sd
Pirkko Peltomo /sd
Säde Tahvanainen /sd
Reijo Kallio /sd
Sirpa Paatero /sd
Reino Ojala /sd
Risto Kuisma /sd
Marjaana Koskinen /sd
Esa Lahtela /sd
Raimo Vistbacka /ps
Timo Soini /ps
Jukka Roos /sd

Outi Ojala /vas
Iivo Polvi /vas
Mikko Immonen /vas
Mikko Kuoppa /vas
Jaakko Laakso /vas
Matti Kangas /vas
Pentti Tiusanen /vas
Annika Lapintie /vas
Markus Mustajärvi /vas
Erkki Virtanen /vas
Minna Sirnö /vas
Ulla Anttila /vihr
Irja Tulonen /kok